

TRẦN DUY

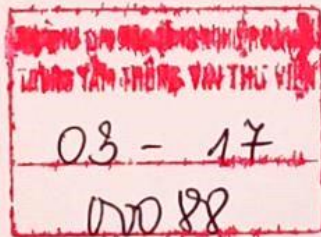
Cảm luận nghệ thuật

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

TRẦN DUY

Cảm luận nghệ thuật

Nhà xuất bản Mỹ thuật - 2002

Lời nhà xuất bản

Họa sỹ Trần Duy đã thuộc lớp “xưa nay hiếm” trong giới mỹ thuật Việt Nam. Nhưng nhiệt tình cho sáng tác, nghiên cứu của ông vẫn luôn luôn bền bỉ, vẫn đúng là mẫu mực cho các thế hệ đàn em noi theo.

Từ sự thông hiểu rộng rãi và sâu sắc lịch sử nghệ thuật, lại thêm có tính nhạy cảm của một họa sỹ, ông trình bày đôi suy nghĩ của mình trong cuốn Cảm luận nghệ thuật mà do rất quý mến nhà Nhà xuất bản Mỹ thuật ông đã dành cho chúng tôi vinh dự xuất bản sách của ông.

Ở cuốn Cảm luận nghệ thuật, mặc dù không thể không sử dụng các nguồn tư liệu sẵn có trong các sách Đông Tây Kim Cổ, song tác giả đã thành công ở vị trí riêng biệt của mình bằng việc áp dụng phương pháp nghiên cứu liên ngành hiện đại (bao gồm triết học, sử học, huyền học, địa lý phong tục học v.v...), với những kiến giải khá chắc chắn, có tính bản chất, nhiều khám phá bất ngờ và lý thú cho người đọc.

Cách làm mới lại những vấn đề tưởng chừng như đã cũ, làm nhạt đi những định kiến gây hoài nghi là một đóng góp của tác giả Trần Duy qua cuốn Cảm luận nghệ thuật. Chúng tôi hy vọng cuốn Cảm luận nghệ thuật sẽ là cuốn sách cần thiết cho những ai muốn tiếp cận và đối thoại với các di sản nghệ thuật của nhân loại.

Nhà xuất bản Mỹ thuật trân trọng giới thiệu cuốn Cảm luận nghệ thuật cùng bạn đọc.

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

Lời tác giả

Ngày trẻ khi còn học sử thế giới cổ đại, tôi có biết tên một vị vua Sumér của nước Uruk tên Gilgamesh (VIII tr.CN). Ông được xem như một nhân vật anh hùng huyền thoại của dân tộc Assyro - Babylone. Dân tộc ông đã từng khổ sở vì thần Inanna, ông phải đánh nhau với thần khổng lồ Humbaba để cứu dân tộc ông. Ông cất quân sang phương Đông để tìm cây "trường sinh" để cứu dân tộc Sumér, nhưng nữ thần Inanna đã hóa thành rắn cướp mất cây thần được, ông đành chấp nhận cái chết cùng dân tộc mình.

Cách 60 năm, tôi không còn nhớ mấy về câu chuyện thần thoại này và vị vua Gilgamesh xem như hoang đường. Cho đến năm 1985 tôi nhân đọc *L'autre moitié du monde* (Phần nửa bên kia địa cầu), bài tựa của sách do Etienne (giáo sư văn học tổng hợp Trường Đại học Sorbonne) có viết: "Khoảng năm 1930, Paul Pelliot cho tôi hay người ta vừa đào được ở Sơn Đông một đống kiếm có hình Gilgamesh đang bóp chết hai con quái vật..." Sơn Đông ở phía cực đông của Trung Hoa, như vậy việc đi về phía đông của Gilgamesh là có thật!

Hóa ra từ khi các quốc gia còn tranh nhau quyền lực, còn thành, còn lũy, còn cổng, còn giấy phép thông quan... con người cũng đã đi được từ phía bên này sang phía bên kia của trái đất.

Năm 1994, tôi sang Pháp, đến thăm Bảo tàng Louvre ở Paris, xem khu vực Lưỡng Hà. Một phù điêu bằng đá vôi trắng làm tôi sửng sốt. Điều tôi tưởng là hoang đường... hóa ra Gilgamesh có thật! Trước mắt tôi là một Gilgamesh tay trái bóp một con sư tử, tay phải như đang nắm đuôi của một con vật. Phù điêu nguyên ở lâu đài Khorsabad (Ninive) được đưa về Paris.

Ở Hà Nội, họa sĩ Lê Thanh Đức có cho tôi xem quyển sách *Những thế giới đã mai một*, xuất bản ở Mỹ, có in hình Gilgamesh và cái đống kiếm mà giáo sư Etienne đã nhắc đến trong bài tựa của sách *L'autre moitié du monde*.

Gilgamesh một con người có thật mà nghệ thuật đã dựng lên thành huyền thoại, hay nghệ thuật đã dựa vào huyền thoại Sumer - Akkad để tạo thành Gilgamesh?

Sự liên quan giữa con người với nhau của những thời điểm lịch sử xa xưa, của khoảng cách không gian vô cùng rộng lớn, nếu không có tấm hộ

Mục lục

<i>Lời nhà xuất bản</i>	7
<i>Lời tác giả</i>	9
Nghệ thuật Hy Lạp nghệ thuật của con người	15
La Mã không phải Athènes	30
Ai Cập một thời sống vì cái chết	45
Byzantin và Constantinople...	65
Thiên chúa giáo và những người lính của Chúa	69
Mahomet tiên tri của Allha. Văn hóa A Rập	73
Lưỡng Hà cái nôi của biến động và của văn minh	83
Nghệ thuật châu Đại Dương	97
Nghệ thuật châu Phi đen	106
Ấn Độ đất nước của muôn thần	114
Trung Á và con đường tơ lụa	138
Những người khách đến từ thảo nguyên	148
Trung Hoa khả năng đồng hóa và không bị đồng hóa	151
Nhật Bản đất nước của độc đáo	172
Triều Tiên câu nói Trung Quốc - Nhật Bản	196
Việt Nam và Trung Hoa	201
Những gặp gỡ không hay	210
Văn hóa đình làng văn hóa Việt Nam	219
Nghệ thuật Việt Nam và Trường Mỹ thuật Đông Dương	230
Lời kết	245